

Aktiv møteplass på Strandveikaia

Prosjektpresentasjon | Elisabeth Oldervik Dybdahl | NTNU vår 2020

Innhold

03	Bakgrunn for oppgaven
05	Introduksjon
07	Hovedgrep i planen
11	Trinn 1: Skur 53
20	Trinn 2: Aktivitetsbrygga
24	Trinn 3: Brohodet
26	Trinn 4: Strandveien 100 og Skur 53b
37	Referanseliste

Elisabeth Oldervik Dybdahl
dybdahlelisabeth@gmail.com
+47 924 63060

Masteroppgave i arkitektur
Fakultet for arkitektur og design

NTNU
Vår 2020

Veileder: Steffen Wellinger

Bakgrunn for oppgaven

Nyhavna, vest i Trondheim skal de kommende årene transformeres fra industrihavn til sentrumsformål. I dag er Nyhavna sentrum for havneindustrien i Trondheim og preges av store industri og lagerbygg. Det er en mangfoldig kunstnerkultur i området, grunnet tilgjengelighet til billige lokaler og verksteder og nærhet til miljøet på Svartlamon. I tillegg preges Nyhavna av flere kulturminner fra andre verdenskrig.

Nyhavna, Trondheim

Tidsperspektiv

Utviklingen av Nyhavna vil gå over lang tid, og mange eksisterende virksomheter må flytte ut av området. Planillustrasjonen viser tidsperspektivet for utviklingen av Nyhavna, som vist i kommunedelplanen fra 2016. Dette er basert på dagens leie og festeavtaler i området. Strandveikaia er et av områdene hvor man ser at utviklingen av området kan skje innen kort tid. Bygnignene på Strandveikaia eies av Trondheim havn og leies ut til kulturaktører og industriforetak.

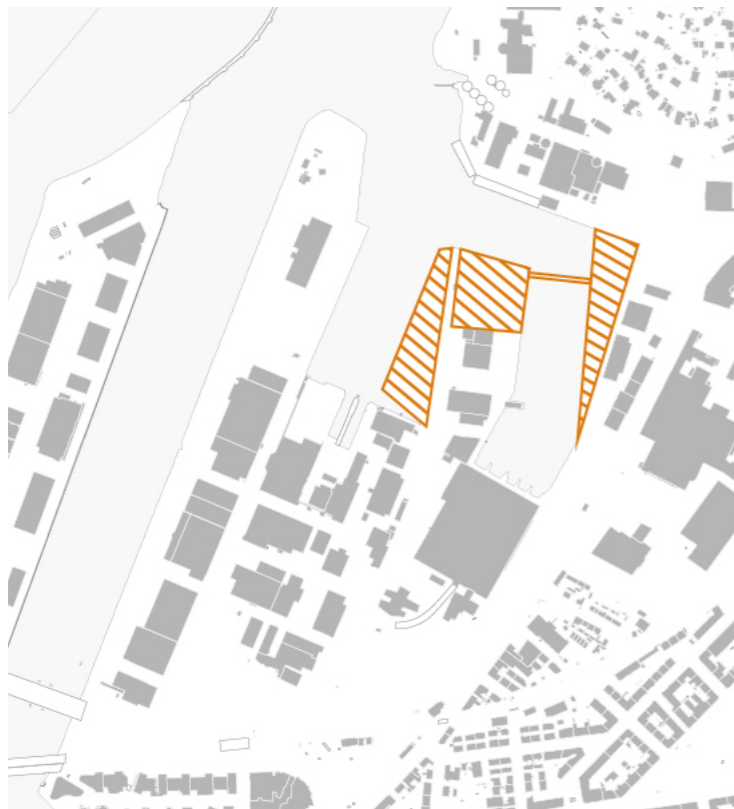
- innen få år
- lengre perspektiv
- usikkert

Byromsforløp

Planforslaget fra kommunedelplanen fra 2016 viser et system av offentlige gater, sjøfronter, kaianter, plasser og parker. De offentlige rommene skal sikre at Nyhavna blir et åpent og tilgjengelig område for opphold og rekreasjon for befolkningen. I planen legges det opp til gang og sykkeltraseer langs Nyhavnabassenget, som binder sammen friområdene.

På Strandveikaia er det regulert inn et friområde i tilknytning til havnepromenaden, som jeg har jobbet med i denne oppgaven.

Deponi og gangbro

I reguleringsplanen Detaljregulering deponi Nyhavna, er det regulert en utfylling på kullkranpiren. Deponeringen er ferdigstilt, men ikke tilrettelagt for offentlig ferdsel. I kommunedelplanen reguleres det for deponi av rene masser på Strandveikaia. Det er også regulert inn en gangbro mellom Kullkranpiren og Strandveikaia.

Boligutbygging

Det planlegges flere store boligutbygginger i områdene. Dette skaper et behov for gode offentlige plasser og friområder, for at det skal være gode steder å bo. Utviklingen av Strandveikaia vil være et bidrag til dette.

- Ladehammerkaia
- Øvre Nyhavna: 520 nye boliger
- Jarlheimssletta: 1000 nye boliger
- Lilleby
- Reina: opptil 1100 nye boliger
- Nyhavna

Aktiv møteplass på Strandveikaia

Jeg har tatt for meg den planlagte plassen Strandveikai-almenningen, og skapt en aktiv møteplass for Trondheims befolkning. Gjennom transformasjon av eksisterende bygg på kaia og utforming av uterom og ulike møter ved vannet har Strandveikaia blitt en møteplass for egenorganisert aktivitet og lek. Strandveikaia ligger like ved starten av den populære Ladestien, samt skatemiljøet på trikkestallen.

Strandveikai-Almenningen

I kommunedelplanen fra 2016 er det regulert inn en offentlig plass i tilknytning til den vernede bebyggelsen på Strandveikaia. Planen slår fast at det skal legges til rette for forskjellig fysisk rekreasjon innenfor de offentlige friområdene, slik at ulike brukergrupper får dekket sine behov.

Med prosjektet Renere havn gjennomført, vil også havnebassengene kunne brukes til vannaktiviteter for allmennheten.

Transformasjon som grep i stedsutvikling

Bygningene fra okkupasjonstiden har en åpenbar bevaringsverdi, men også de nyere industribygningene har et potensiale som transformasjonsobjekt.

Ved å ta vare på eksisterende bygg kan man forhindre at den nye bydelen blir pregløs og uten tilknytning til historien. Samtidig gir de eksisterende bygningene mulighet for å etablere program uten for store investeringer, ved å gjenbruke mye av den eksisterende bygningsmassen. Valg av bevaringsobjekt utdypes i prosesshefte, se s. 24.

Transformasjonsobjekt:

- Skur 53 (lagerbygg)
- skur 53b (lagerbygg)
- Strandveikaia 100 (verneklasse b)

Streetmekka

I min oppgave har jeg hentet inspirasjon fra det danske konseptet Streetmekka, utarbeidet av GAME. Konseptet Streetmekka går ut på å gjenbruke industribygninger og transformere de store fabrikkrommene til ny bruk. Streetmekka-konseptet inneholder ulike programmer som basketbane, skaterampe og dansstudio, men også musikkstudio, verksteder og kunstateliet, med vekt på egenorganisert aktivitet. Formålet er å skape en inkluderende arena for egenorganisert aktivitet, og senke terskelen for deltagelse. I denne oppgaven har jeg utforsket hvordan et Streetmekka på Strandveikaia kan se ut.

Bilde: Streemekka Viborg, EFFEKT

Egenorganisert aktivitet

Egenorganisert idrett er i dag en viktig kilde til fysisk aktivitet for barn, unge og voksne. Egenorganisert idrett er fysisk aktivitet som drives frem av utøverne selv, med minimalt med organisasjon. Det er sjelden krav til faste treninger, medlemskap, konkurranser eller andre forpliktelser.

Ved å legge til rette for egenorganisert aktivitet kan man også skape inkluderende, aktivitetsvennlige byrom. Dette vil kunne gi et positivt bidrag til folkehelsen og berike byene med flere spennende byrom.

Omlegging av veg

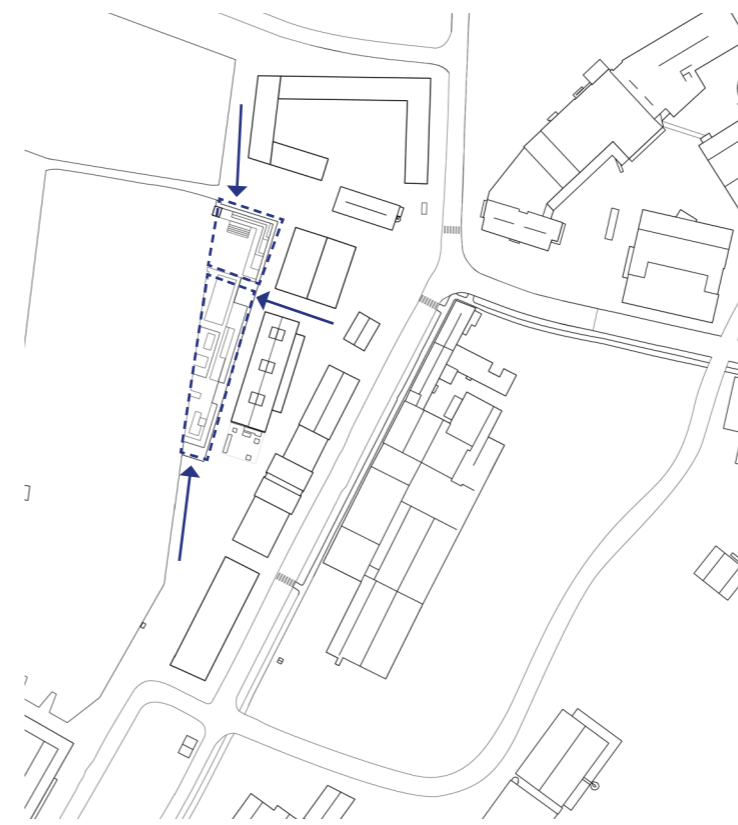
Som foreslått i kommundelplanen fra 2016, legges gjennomfartsvegen for bil om til å gå øst for E.C. Dahls- tomta. Kollektivtraseen forblir i Strandveien.

- gjennomfartsveg bil
- kollektivtrasé

Gatehierarki

Hovedaksene gjennom tomta går over broa fra kullkranpiren til maskinistgata vest-øst og Strandveien i sør-nord. Plassen kobler seg også på den planlagte havnepromenaden langs Nyhavna bassenget.

Møte med vannet

Nærheten til vannet er en av de definerende kvalitetene til Strandveikaia, og det har vært viktig og jobbe med ulike møter med vannkanten.

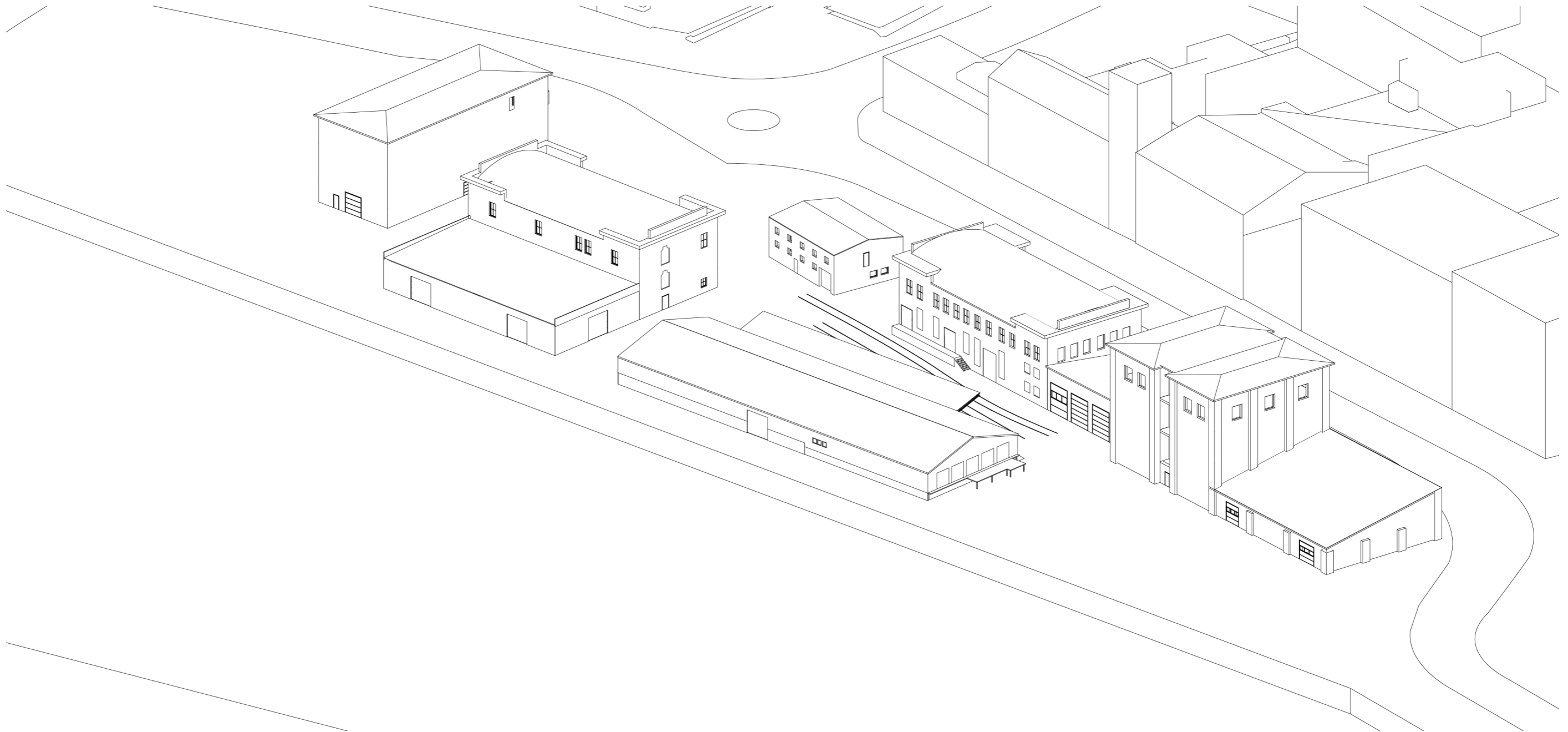
Det etableres en flytebrygge langs Strandveikaia som legger til rette for ulik vannbasert aktivitet. Ved brohodet i nord er det etablert en kaikant som trapper seg ned til vannkanten. Planen viser ulike påkoblingspunkter til kaia og flytebrygga, som kobler seg på viktige akser og plasser i planen.

Punktvis utvikling

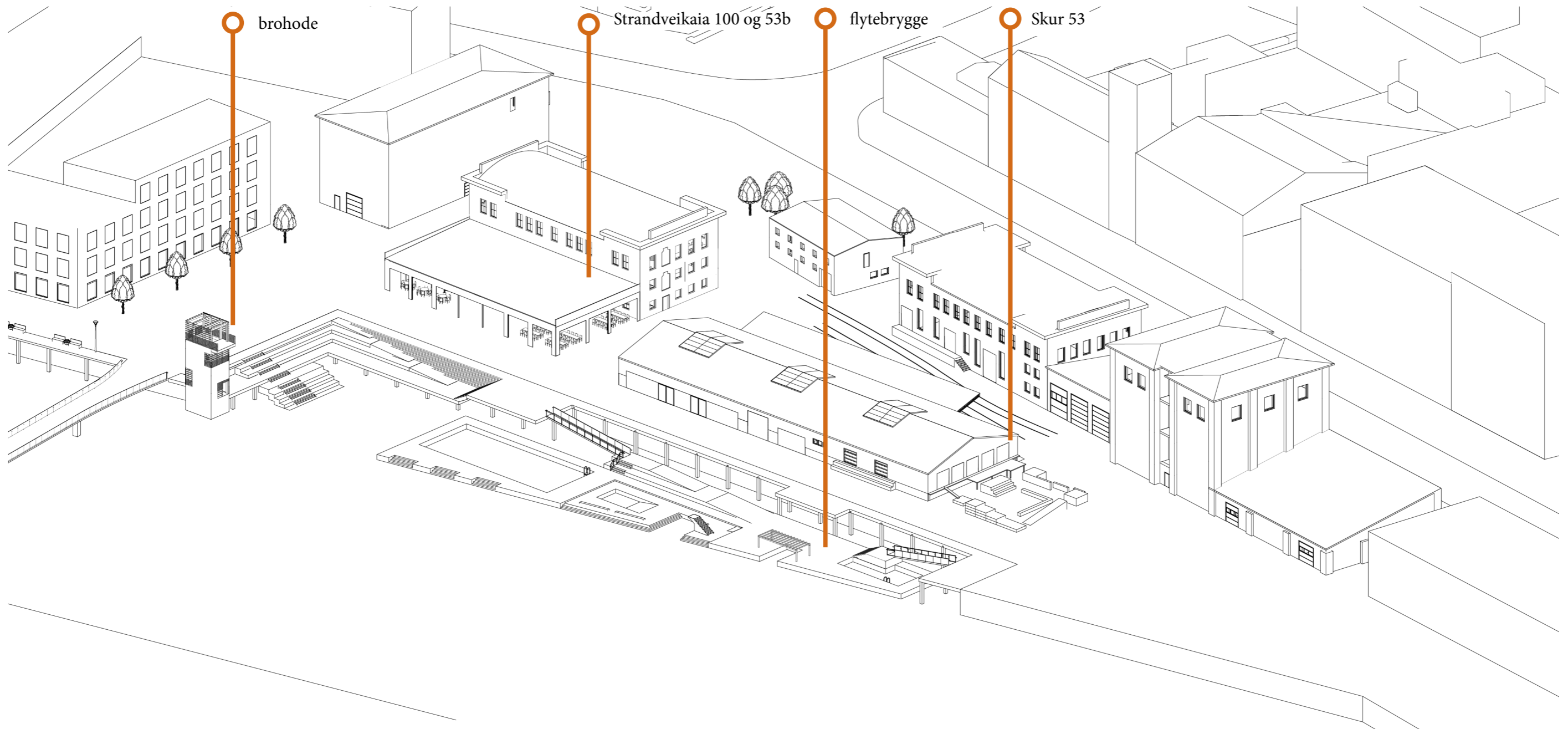
Utviklingen av Strandveikaia skjer gjennom strategiske punkter, som kan gjennomføres samtidig eller som en trinnvis utvikling. De punktvis inngrepene vil skape en ringvirkning på plassen, og overlappen av ringvirkningene binder prosjektet sammen til en helhet.

De ulike punktene jeg har fokusert på i opppgaven er transformasjon av Skur 53, Transformasjon av Strandveikaia 100 sammen med Skur 53 b, en flytebrygge langs kaia og utformingen av brohodet der broen over til kullkranpiren går i land.

Strandveikaia i dag

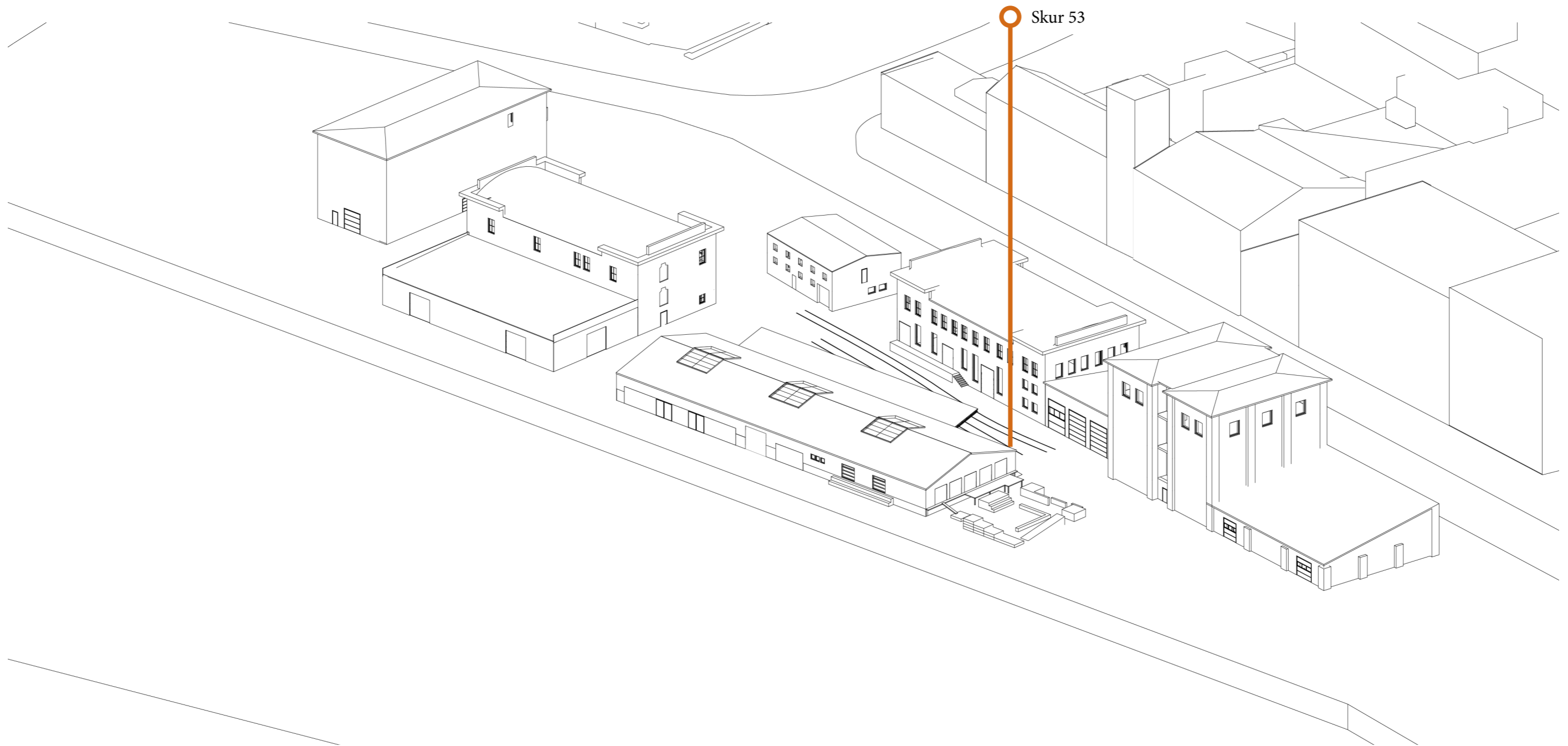
I dag er det en blanding av verksted, lager og kulturleietagere som holder til på Strandveikaia. Billige og romslige lokaler har gjort det mulig for kunstnere og andre kulturaktører og etablere seg her. Bygningsmassen består av en kombinasjon av bygg med antikvarisk verdi fra andre verdenskrig og nyere industri og lagerbygg. For en mer detaljert beskrivelse av bygningene, se Stedspresentasjon.

Fremtidens Strandveikaia

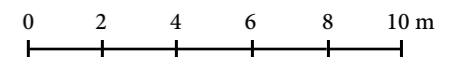
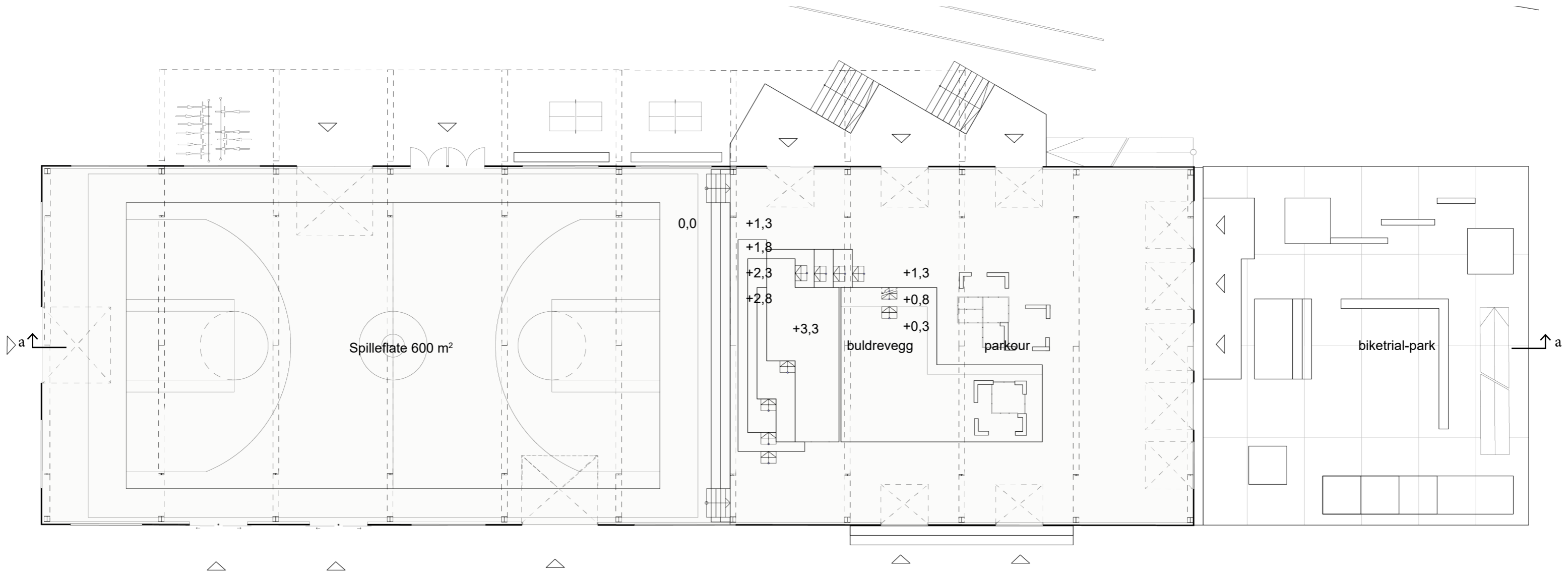
Fremtidens Strandveikaia er en møteplass for beboerne på Nyhavna, men også for resten av byens befolkning. Det er naturlig at utviklingen av Strandveikaia vil skje over flere år, hvor anleggelse av gangbroa over til kullkranpiren vil være et vendepunkt som vil føre til en vesentlig større gjennomfart på plassen. Likevel er det flere grep som kan skje innen et kort tidsperspektiv. Jeg har fokusert på en trinnvis utvikling over tid, men det har også vært viktig at de ulike grepene fungerer uavhengig av hverandre, og ikke nødvendigvis trenger å skje i en bestemt rekkefølge.

Fremtidens Strandveikaia består av fire viktige grep: transformasjonen av lagerbygningen Skur 53, anleggelsen av en flytebrygge, kaikanten og den nye gangbroa over til kullkranpiren, og transformasjon av Strandveikaia 100 og 53b. Sammen utgjør disse en ny arena for egenorganisert aktivitet for barn og unge, men også en offentlig plass for rekreasjon for allmennheten. Prosjektet er en ny kulturell destinasjon med et vidt spenn av fasiliteter for å legge til rette for egenorganisert aktivitet som svømming, døds, biketrial, basket, parkour, men også studio for musikkproduksjon og tre og metallverksteder.

Trinn 1: Skur 53

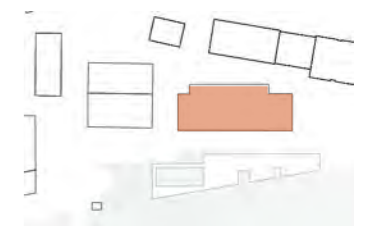
Det første steget i utviklingen av Strandveikaia er transformasjonen av Skur 53. Skur 53 fungerer i dag som lager og transportsentral, men leietagerne skal etter planen flytte ut sommeren 2020, og det er da uvisst hva som vil skje med bygningen. Skur 53 har en sentral plassering på kaia, og med sine store porter, betongbase og overdekket varlevering, er den et interessant transformasjonsobjekt. Skur 53 er uisolert, sett bort i fra et lag isolasjon på taket som har kommet på i ettertid, og egner seg godt til egenorganisert gateidrett. Skur 53 er transformert gjennom en bearbeiding av fasade, og små grep som programmering og møblering.

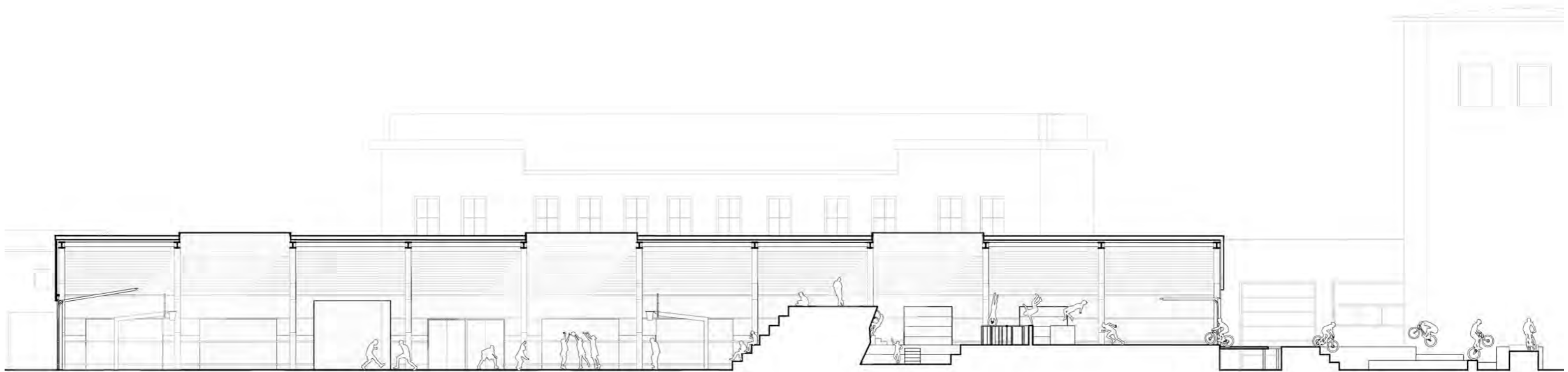

Plan Skur 53 m 1:200

Plan: Skur 53 er inndelt i ulike soner for aktivitet. Det tidligere lagergulvet fungerer som en stor spilleflate for basket og gatefotball. Overgangen til rampenivået tas med trapper og tribuner. Som en fortsettelse av disse tribunene er det etablert en frittstående konstruksjon som fungerer som tribune på den ene siden og klatrevegg mot den andre siden, og som også rommer et lagerrom for utstyr.

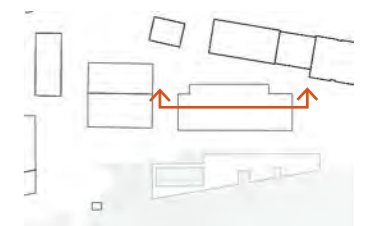
I den andre sonen er det etablert buldrevegg og parkour-park. Det er kuttet ut deler av det massive betongfundamentet for å skape nivåforskjeller og et konstruert landskap, for utøvelse av parkour. Betongskivene som kuttet ut gjenbrukes i byggingen av parkour-apparatene og biketrial-parken i tilknytning til bygget. Bike-trial parken er etablert i forlengelsen av bygget, og er med på å aktivisere sørfasaden av bygningen.

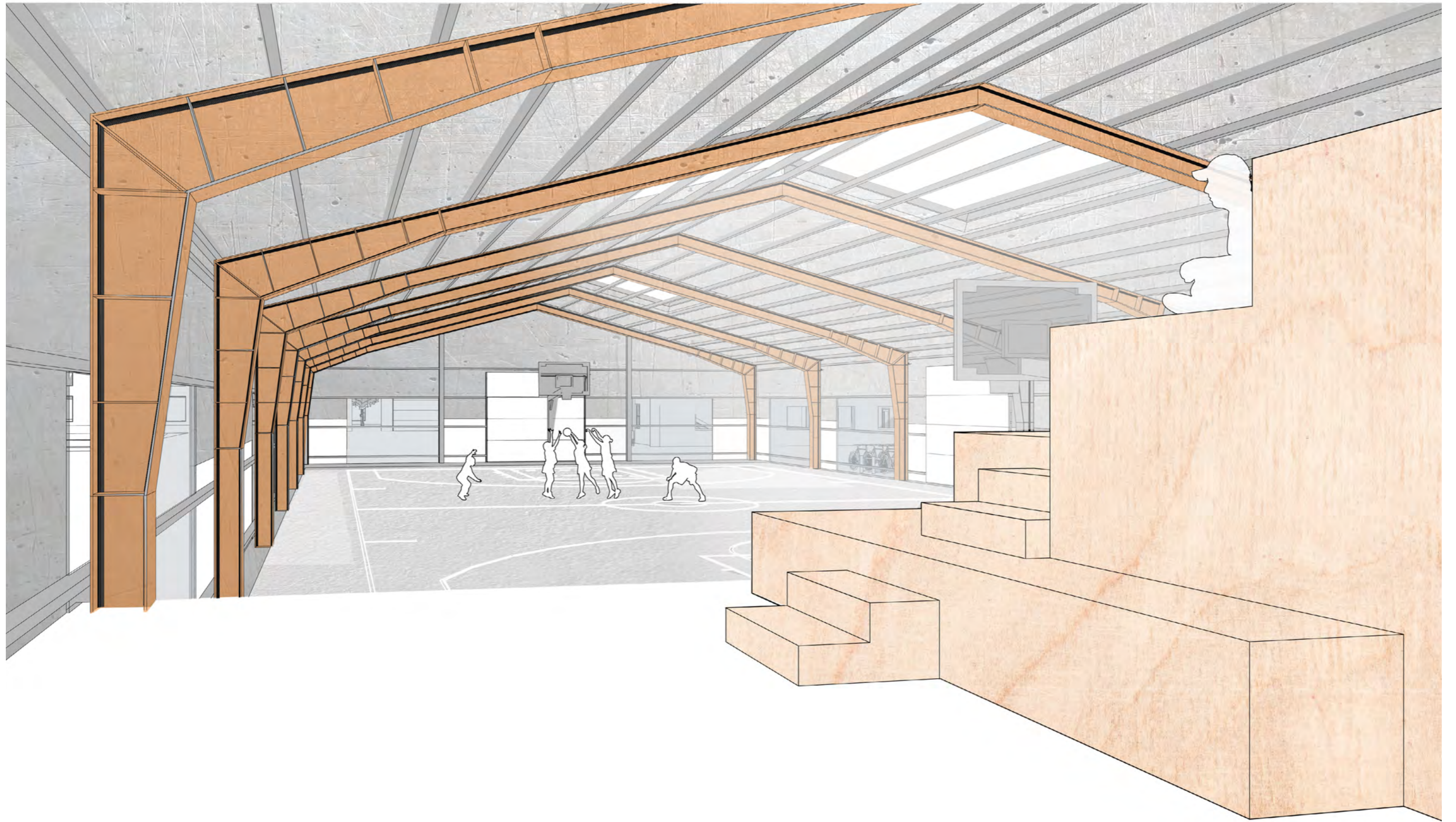

0 2 4 6 8 10 m
Snitt a-a m 1:200

Grepene som er gjort i Skur 53 har skapt et landskap som egner seg godt til mestringsbaserte aktiviteter som buldring og parkour, og gir et spennende romforløp. Tribune- og trappemøbelet er en trekonstruksjon kledt med finér-plater. Skur 53 hadde opprinnelig felt i taket med transparente takplater, men disse mistet sin funksjon da taket ble etterisolert og dekt med asfaltpapp for flere år siden. For å få et jevnt fordelt lys i bygningen er det derfor satt inn nye takvinduer.

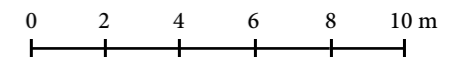

Illustrasjon aktivitetsgolv og tribunemøbel
Stålrammene males oransje

STRATEGI FASADE

1. Behold eksisterende porter
2. Bearbeid korrugerte plater
3. Erstatt sementplater
4. Innseting åpninger

Fasade vest m 1:200

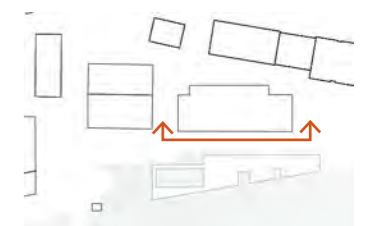
I fasaden er det gjort flere grep for å gjøre bygningen mer åpen og inviterende. Skur 53 skal fungere som en åpen paviljong, men likevel bevare sin materielle identitet. Det største inngrepet har vært å fjerne sementplatene som dekker nedre del av fasaden. Skur 53 er fra 1968, og det er en risiko for at det er asbest i disse platene. Jeg hadde i utgangspunktet tenkt å la høyden på sementplatene tilsvare høyden på glassfeltene, og la de korrugerte stålplatene stå urørt, men med en høyde på 1,8m blir det for lavt, og man mister kontakten mellom inne og ute. Derfor er det kuttet ut deler av de korrugerte stålplatene opp til den ene fasadebjelken på 2,6m. Det er også satt in to nye rulleporter med glassfelt på betongbasen, for å binde parkour-anlegget sammen med kaia.

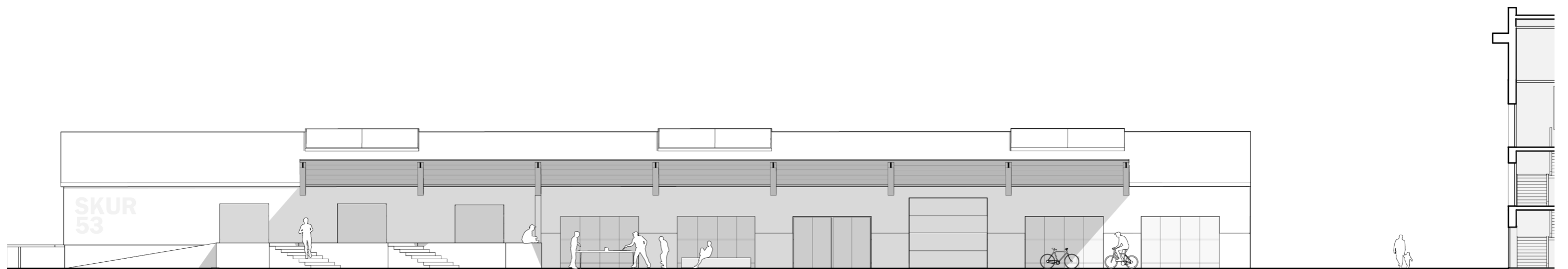

1. fjerne sementplater

2. kutte åpninger korrugerte plater

0 2 4 6 8 10 m
 Fasade øst m 1:200

De samme prinsippene er brukt i bearbeidingen av østfasaden. De fire rulleportene er bevart og det er satt inn nye glassfelt og sementplater i et fast format. Glassfeltene og sementplatene følger rytmen til de konstruktive stålrammene i bygget, som står plassert med 6m mellomrom.

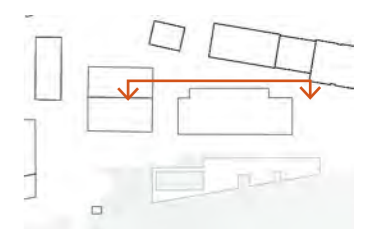
Østfasaden har en overdekt varelevering, som gir en fin inngangssituasjon og legger til rette for sykkelparkering og oppholdsplasser under tak. Det er også etablert nye trapper i forbindelse med betongbasen.

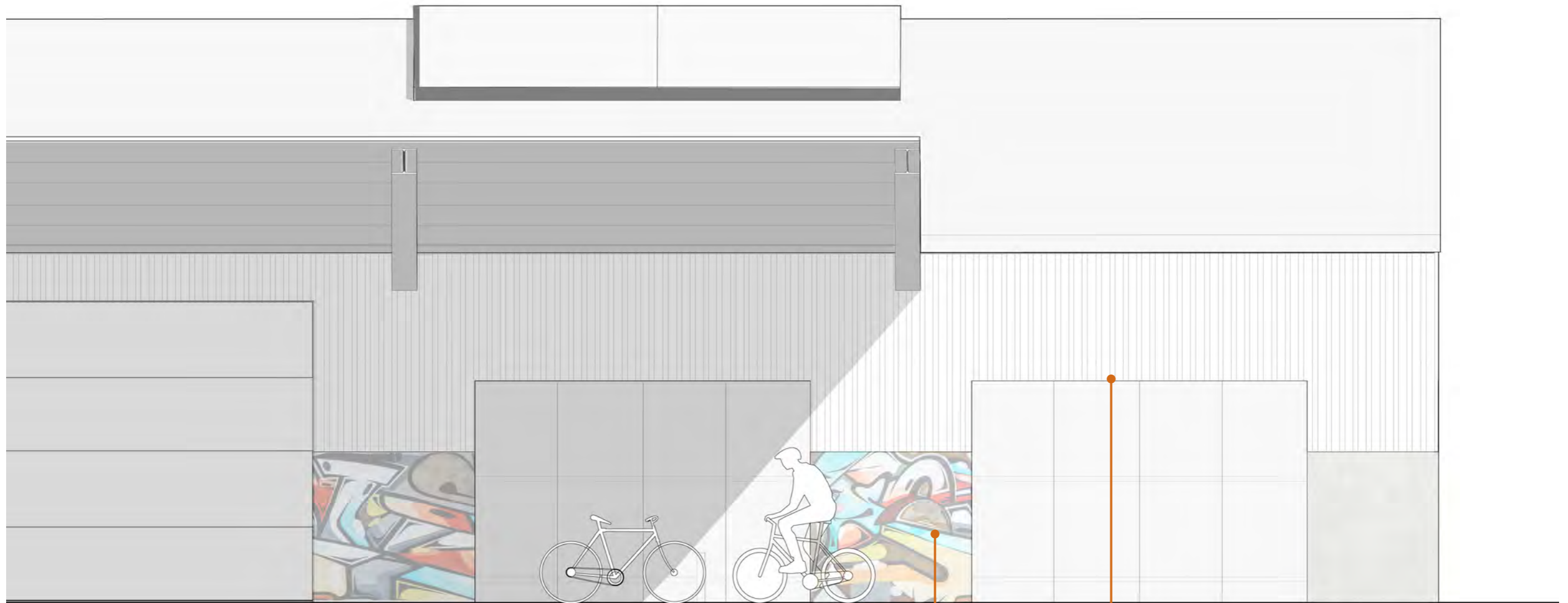

1. fjerne sementplater

2. kutte åpninger korrugerte plater

0 0,5 1 1,5 2

Fasadeutsnitt øst m 1:50

Eksisterende sementplater fjernes. Erstattes med nye plater hvor gatekunstnere kan utfolde seg

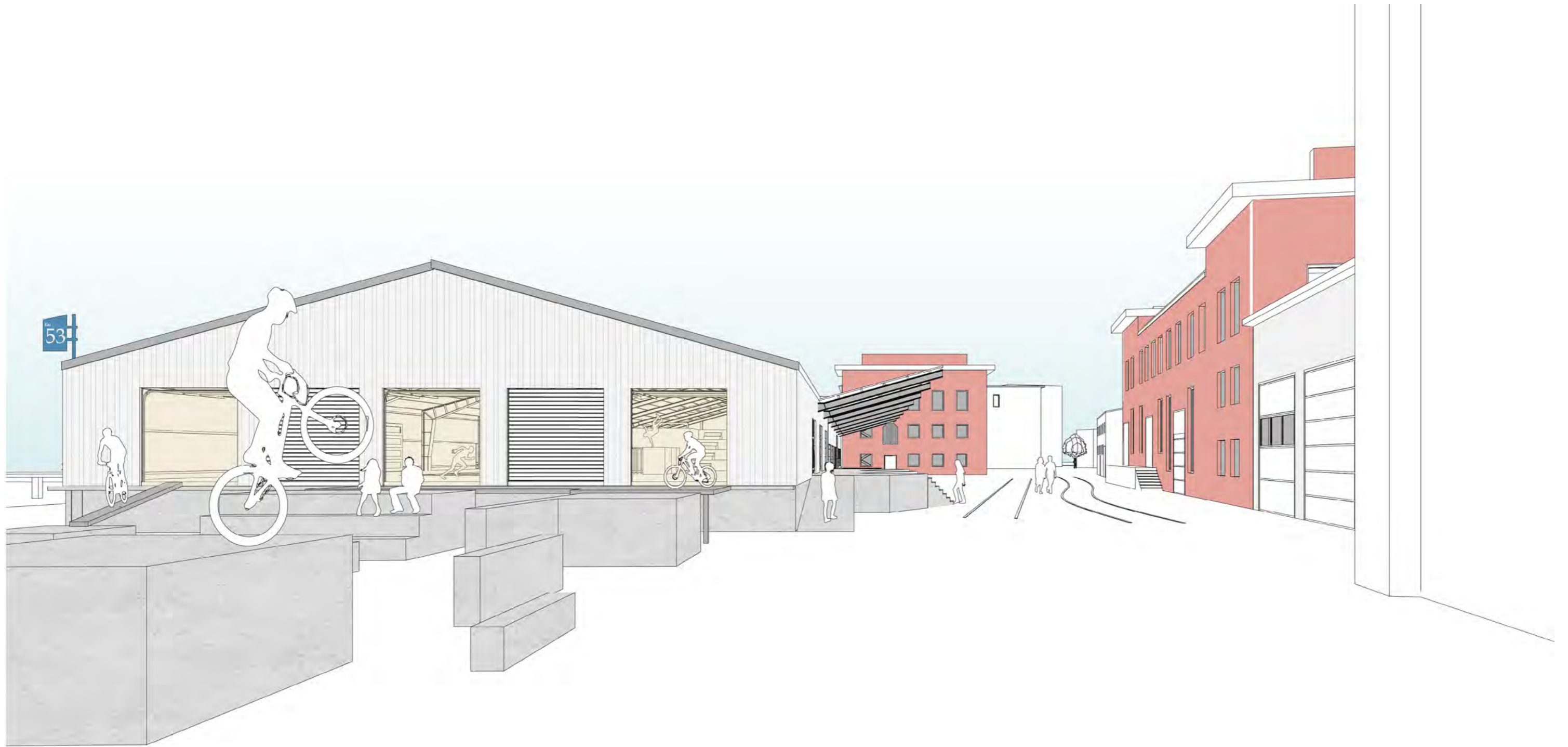
Kutter ut felt av eksisterende korrugerte plater til 2.60 (høyden på neste fasadebjelke)
Glass i åpning.

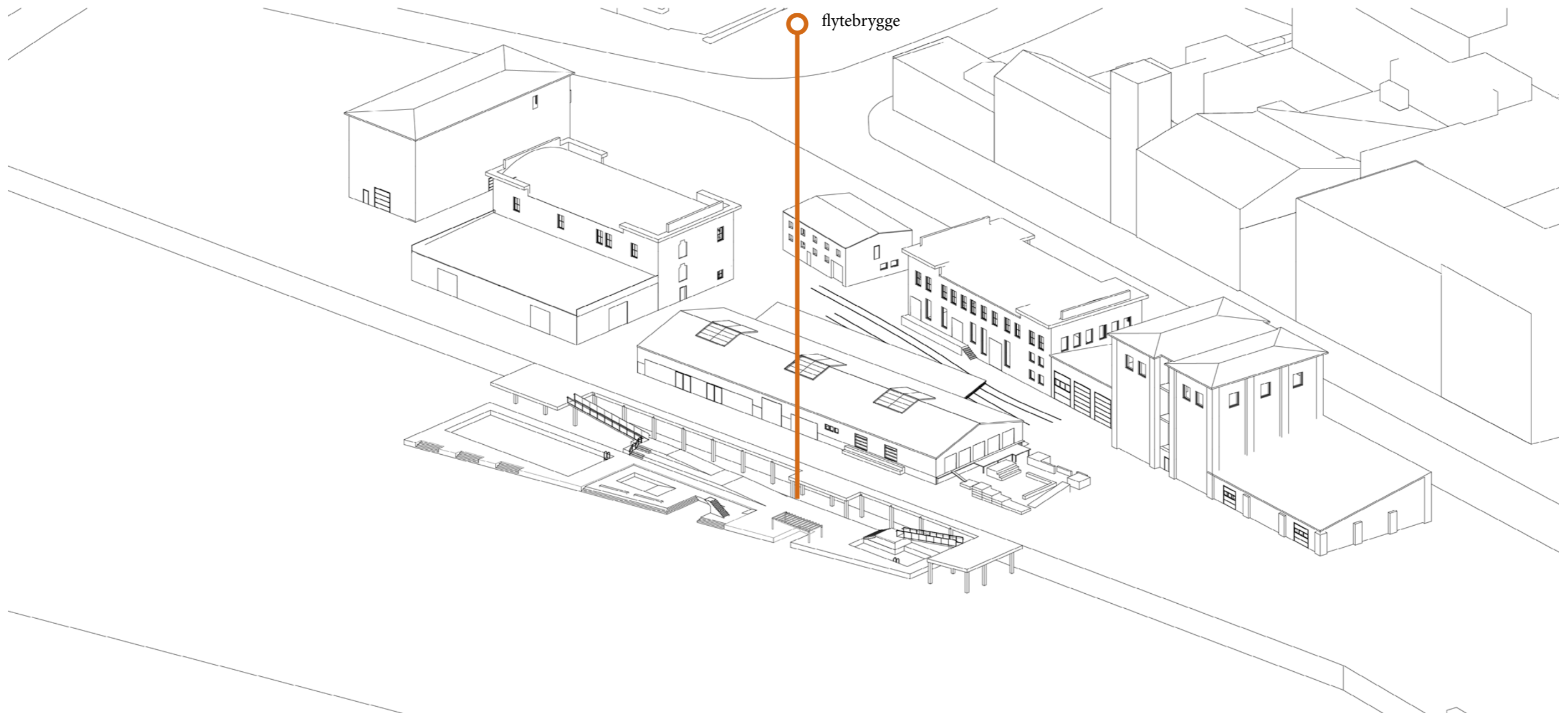
0 0,5 1 1,5 2

Fasadeutsnitt øst m 1:50

For å tilføre enda et lag til fasaden er enkelte felt av de korrugerte platene perforert, for å få fram ulike motiver og tekst, for å annonsere hva som skjer på innsida av bygningen.

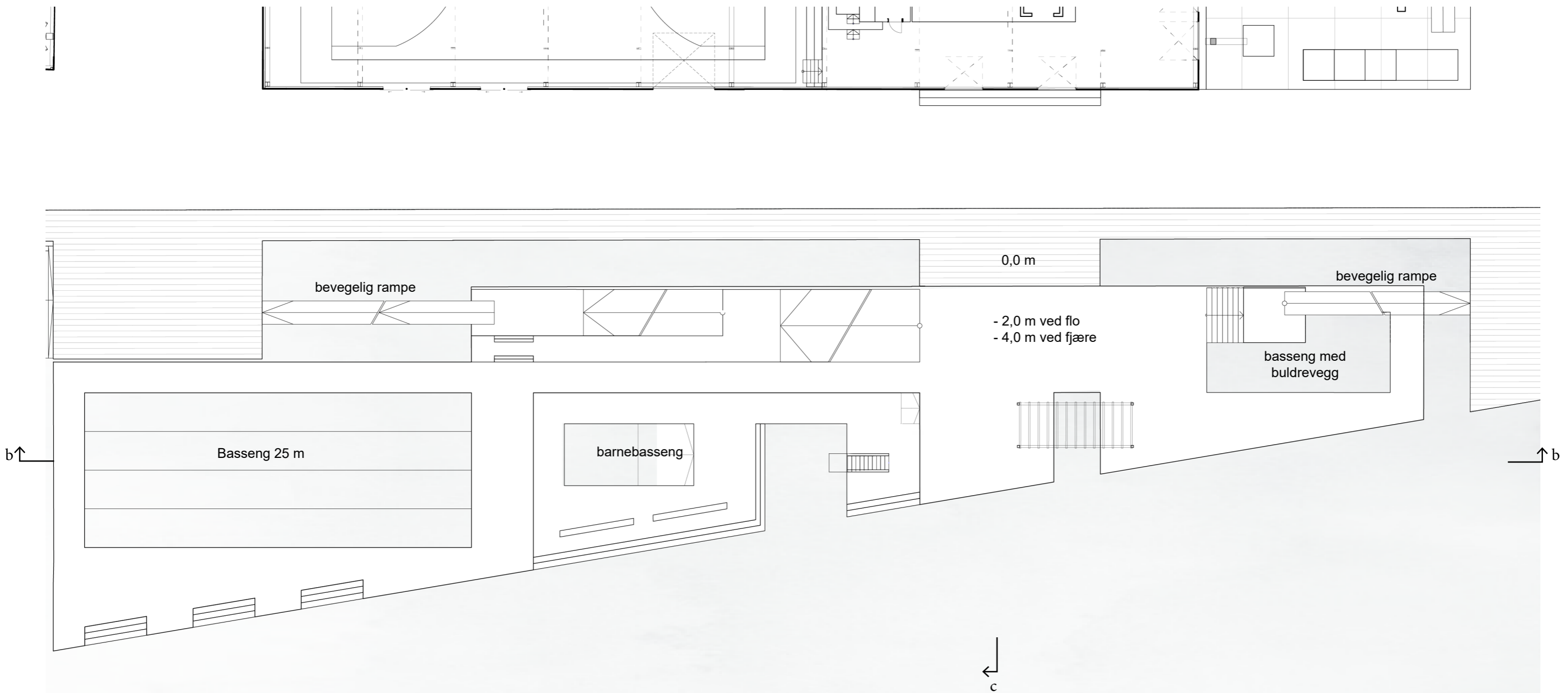

Illustrasjon biketrial-park og siklinje sør-nord

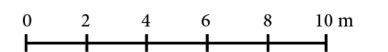
Trinn 2: aktivitetsbrygga

Steg to av den trinnvise utviklingen er en flytebrygge ved kaia utenfor skur 53. Flytebrygga kan bygges utenfor tomte, og fraktes til Strandveikaia via vannet. Samtidig anlegges det en kaikant langs Skur 53 med påkoblingspunkter for rampene som leder ned til flytebrygga. Flytebrygga legger til rette for egenorganisert vannbasert aktivitet, og er med på å aktivisere kaikanten ved Nyhavnabassenget. Trondheims befolkning ønsker seg et nytt urbant havnebad, og Strandveikaia er et velegnet sted for dette. Flytebryggen er et tilskudd til det egenorganiserte miljøet som allerede er etablert i Skur 53, men vil også tiltrekke seg andre badeglade deler av befolkninger.

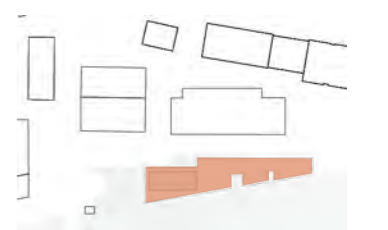

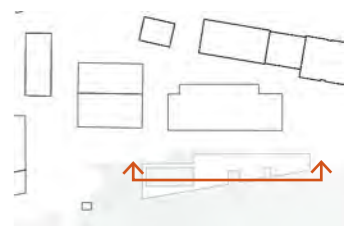
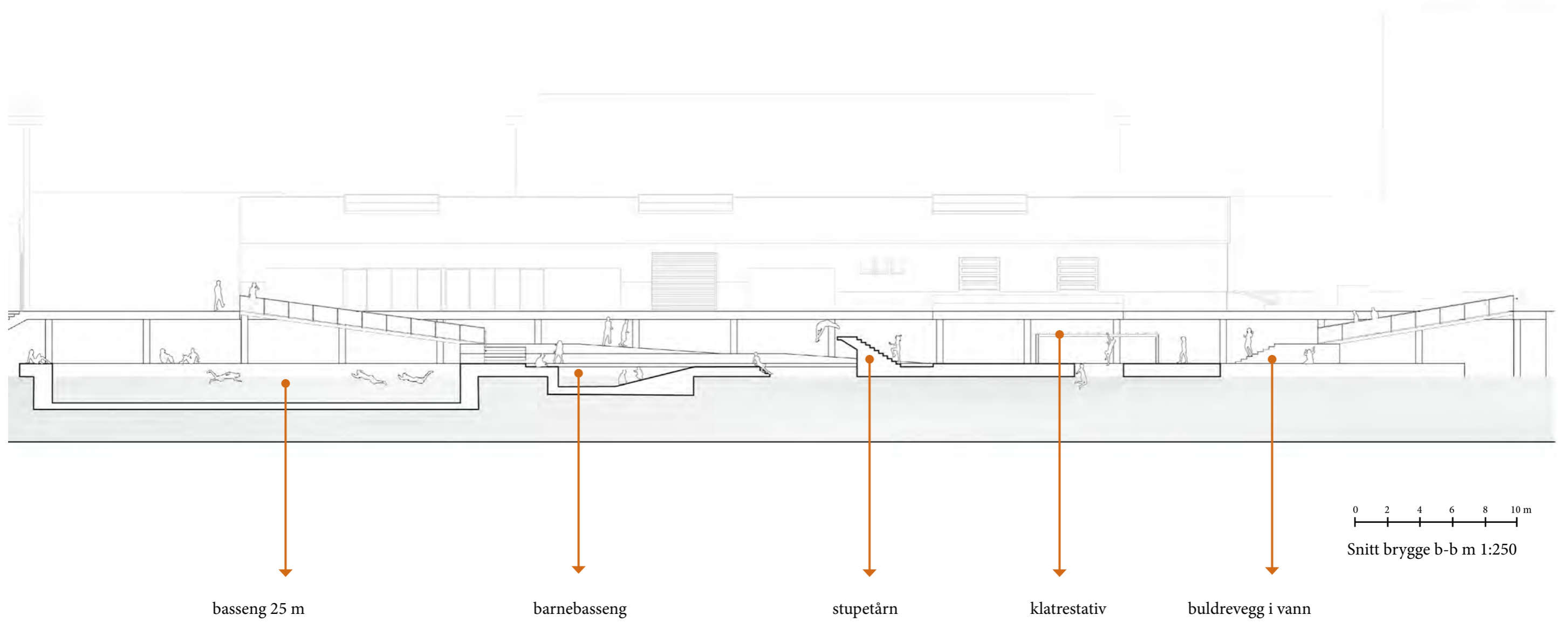
Flytebrygga har en gangsoie i bakkant med påkoblingspunkter til kaia, og ulike møter ved vannkanten i forkant. Aktivitetsbrygga kobler seg på kaikanten med to bevegelige ramper, som tilpasser seg tidevannet. I Trondheim er det ca 2 m forskjell mellom høyvann og lavvann, og ved flo er det ca. 4 m fra kaia ned til vannkanten.

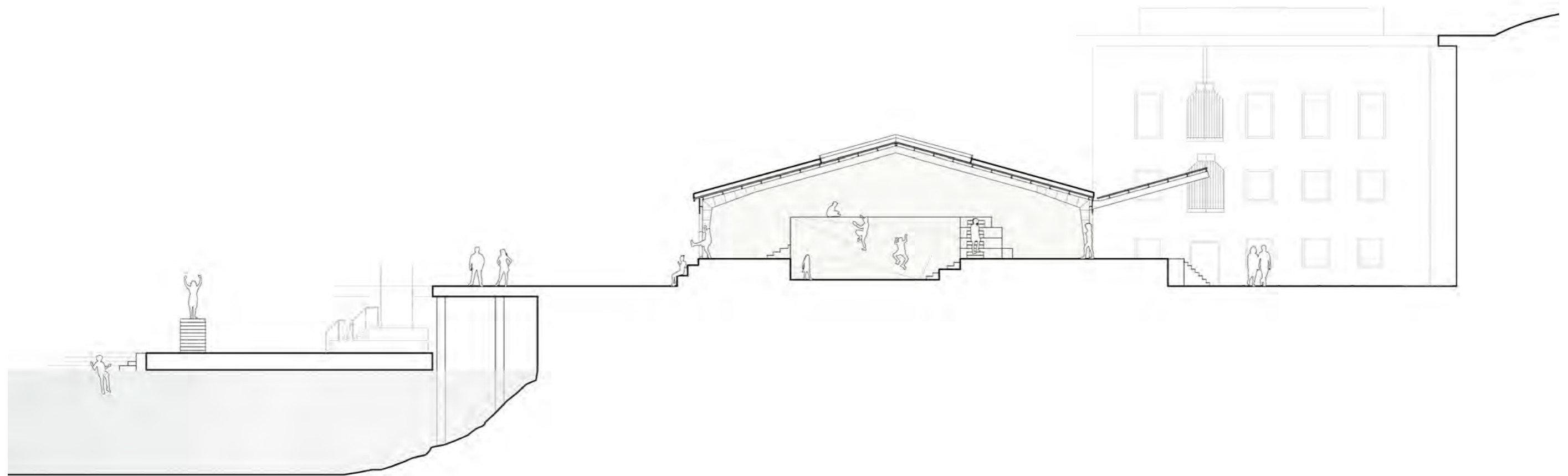
Flytebrygga inneholder fasiliteter som et 25m basseng, et mindre barnebasseng, et basseng med klatrevegg, og møblering som sittekanter, stupetårn, og klatrestativ. Bassengene har bunn, men er åpne mot sjøvannet.

Plan brygge m 1:250

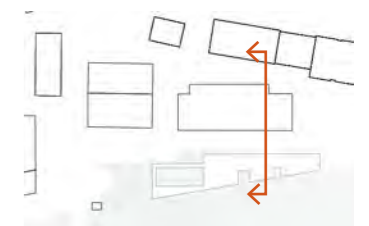

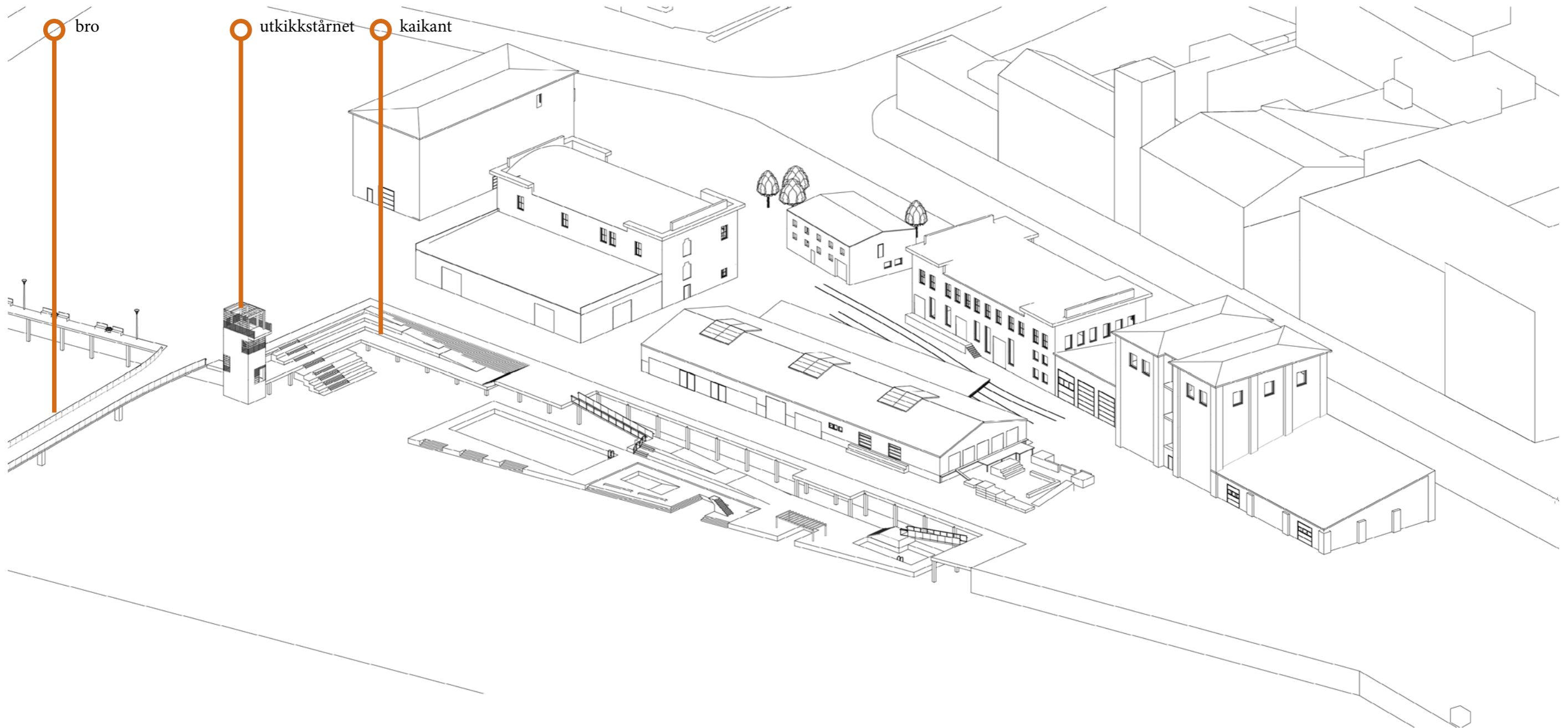

0 2 4 6 8 10 m

Snitt c-c m 1:200

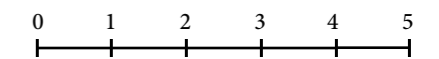
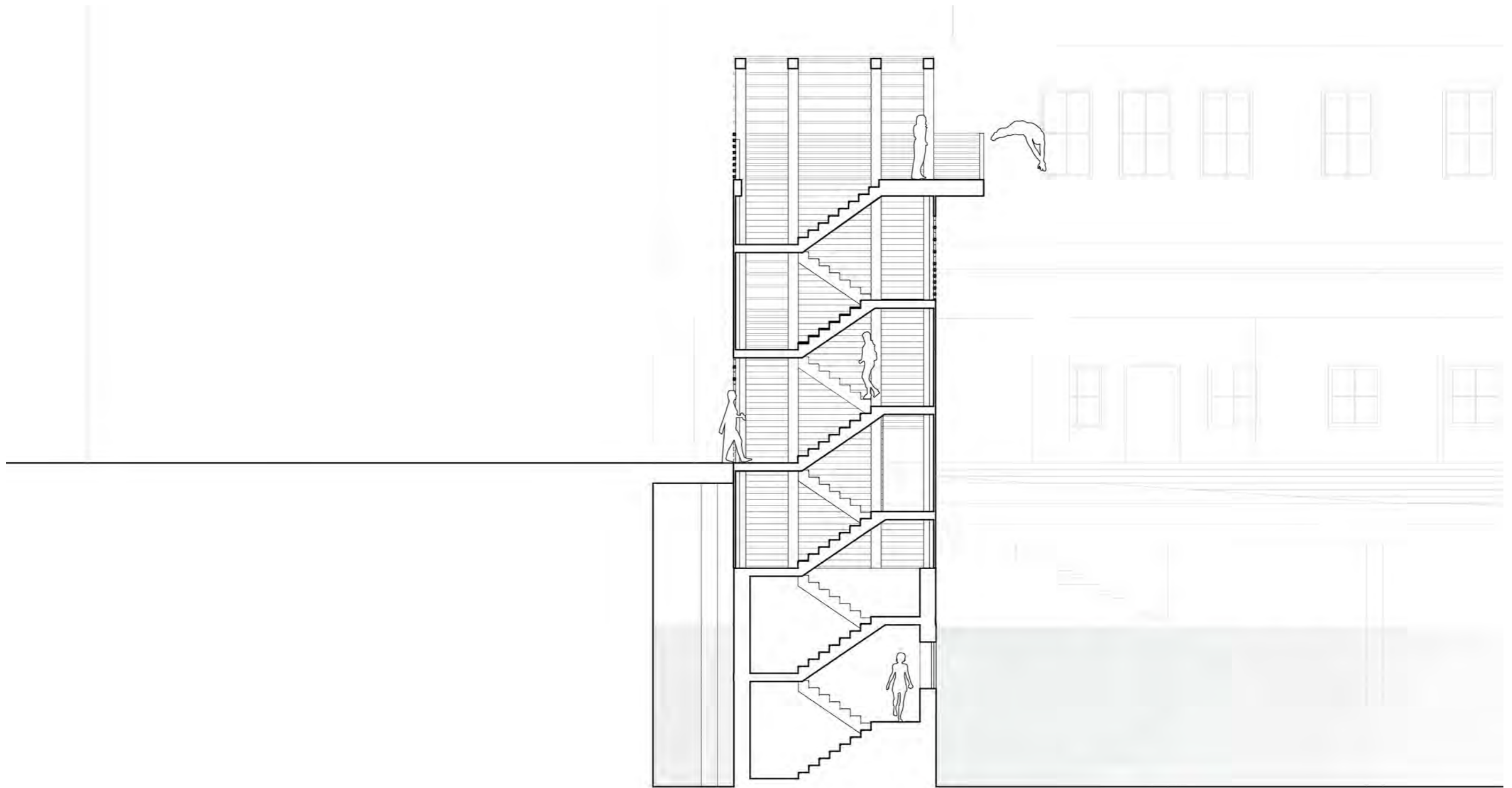
Aktivitetsbrygga og Skur 53 henvender seg mot hverandre på ulike måter. Skur 53 åpner opp mot kaia med nye rulleporter og trapper ned mot bakkenivå, og en kaikant strekker seg ut over vannet. Aktivitetsbrygga vil være et supplement til de egenorganiserte aktivitetene som etableres i Skur 53. Ulike egenorganiserte vannbaserte aktiviteter inkluderer svømming, SUP-board, dødsing m.m.

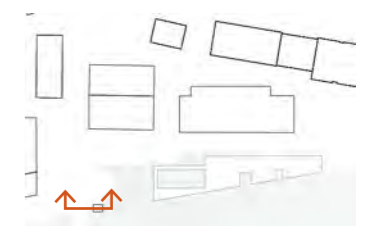
Trinn 3: Brohode: broutbygging, kaikant og utkikkstårn

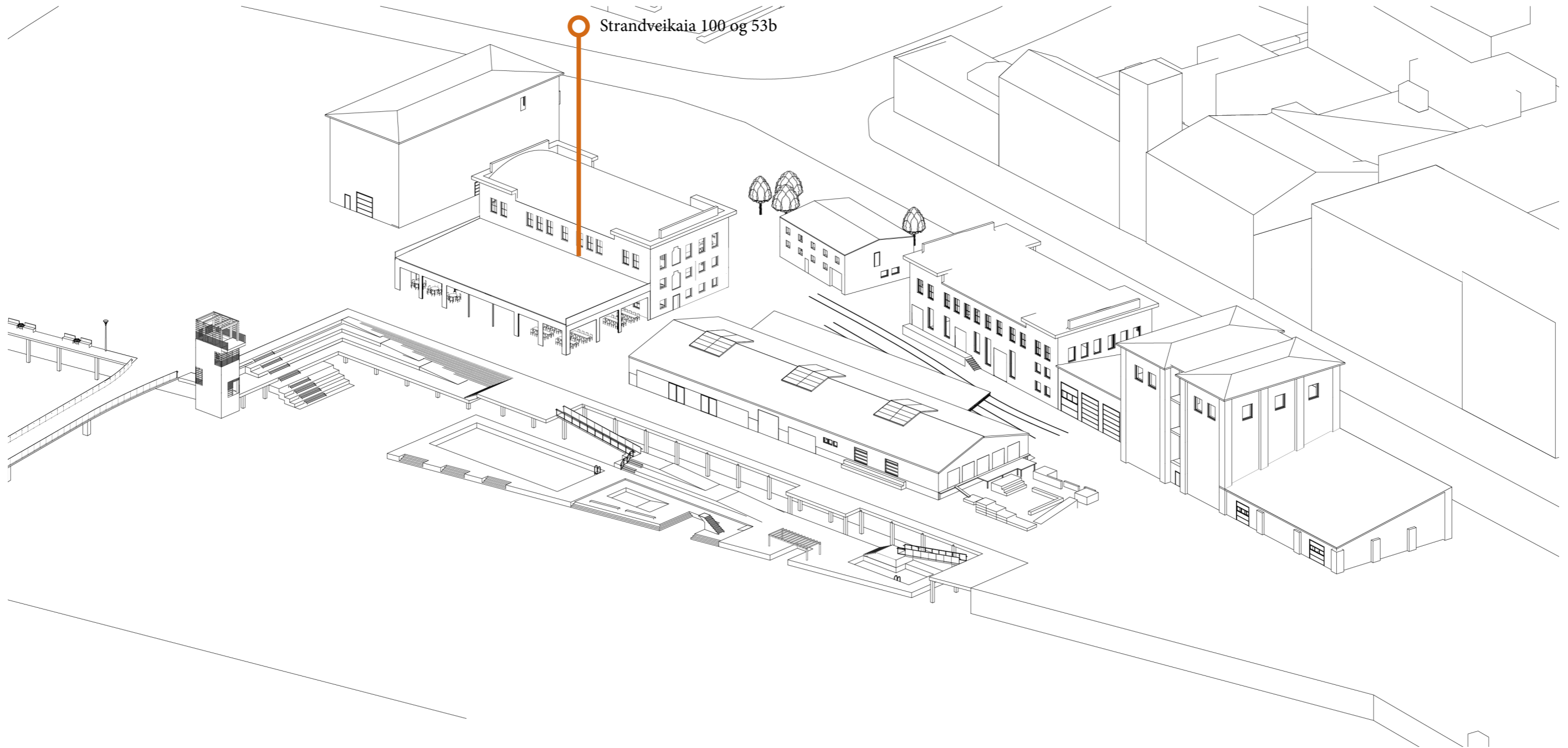
I kommunedelplanen for Nyhavna er det regulert inn en gangbro fra kullkranpiren over til Strandveikaia. Ved etableringen av denne vil det være naturlig å anlegge en ny kaikant langs havnebassenget. På nordsiden av broa, mot flytebrygga, er det en fast bryggekant som trapper seg ned mot vannet, og fortsetter videre bort til flytebrygga. Et kombinert utkikkstårn og stupetårn for de modige er plassert sentralt ved broa, og fungerer som et vertikalt orienteringspunkt i anlegget. Den nedtrappede sør og vest-vendte kaia inviterer til bading og opphold langs vannet.

Snitt utkikkstårn m 1:100

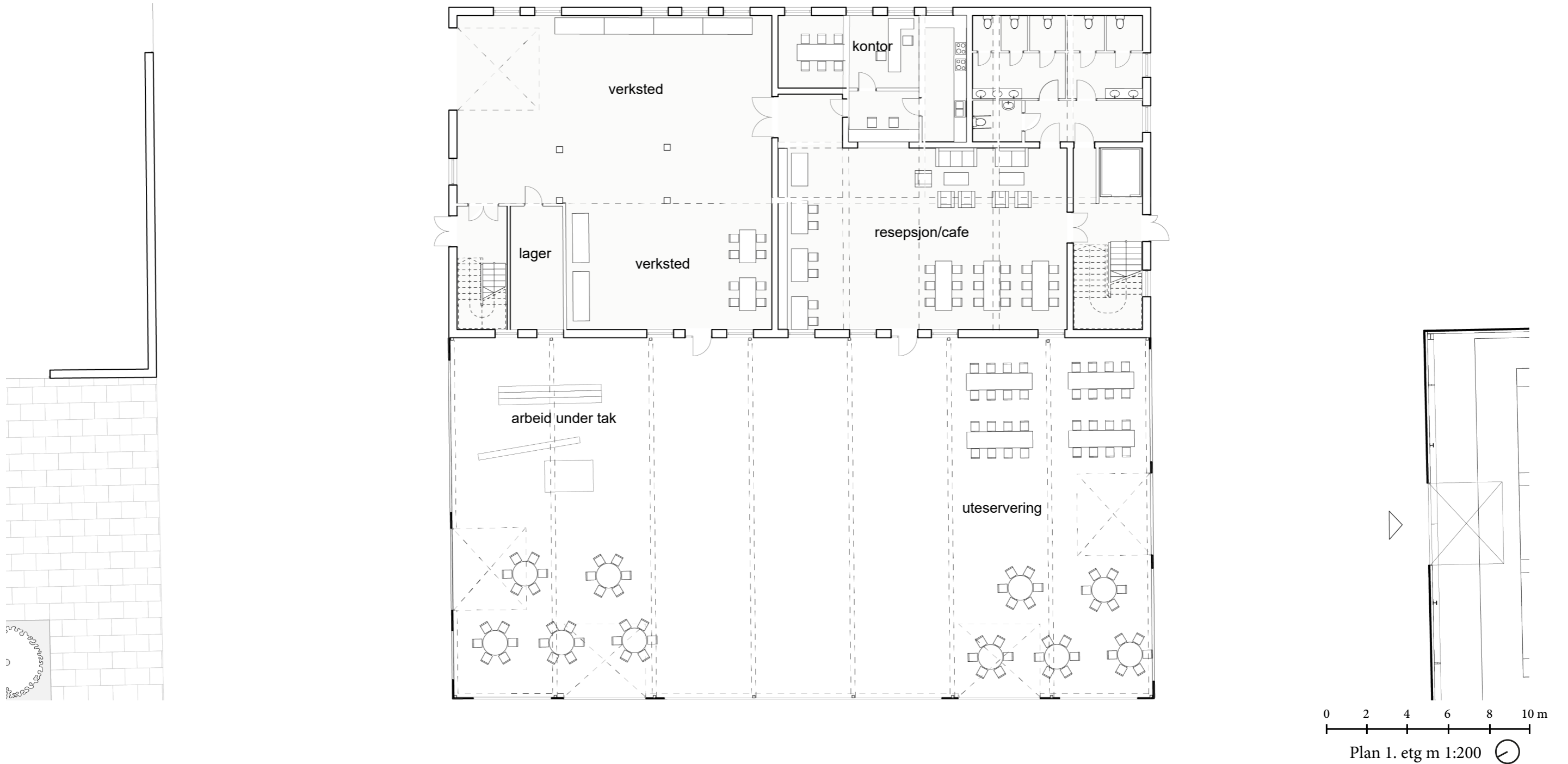
Tårnet er en åpen trekonstruksjon med søyler i limtre, som lander i en betongbase i det tårnet møter vannet. Det er kledd i tre- panel og spiler som rammer inn ulike utsyn mens man beveger seg oppover i tårnet. Tårnet kobler seg på kaikanten og den nedtrappede kaia på vannet, og gir en unik oversikt over Nyhavnaområdet. Det er 10 meter høyt ned til vannkanten, og kan brukes til dødsing, en populær aktivitet i det egenorganiserte miljøet. Dødsing er en avart av stuping, hvor utøverne går ut i et horisontalt svev med armer og bein utstrakt i en x-formasjon, eller gjør ulike triks, før de treffer vannet.

Trinn 4: Strandveikaia 100 og Skur 53b

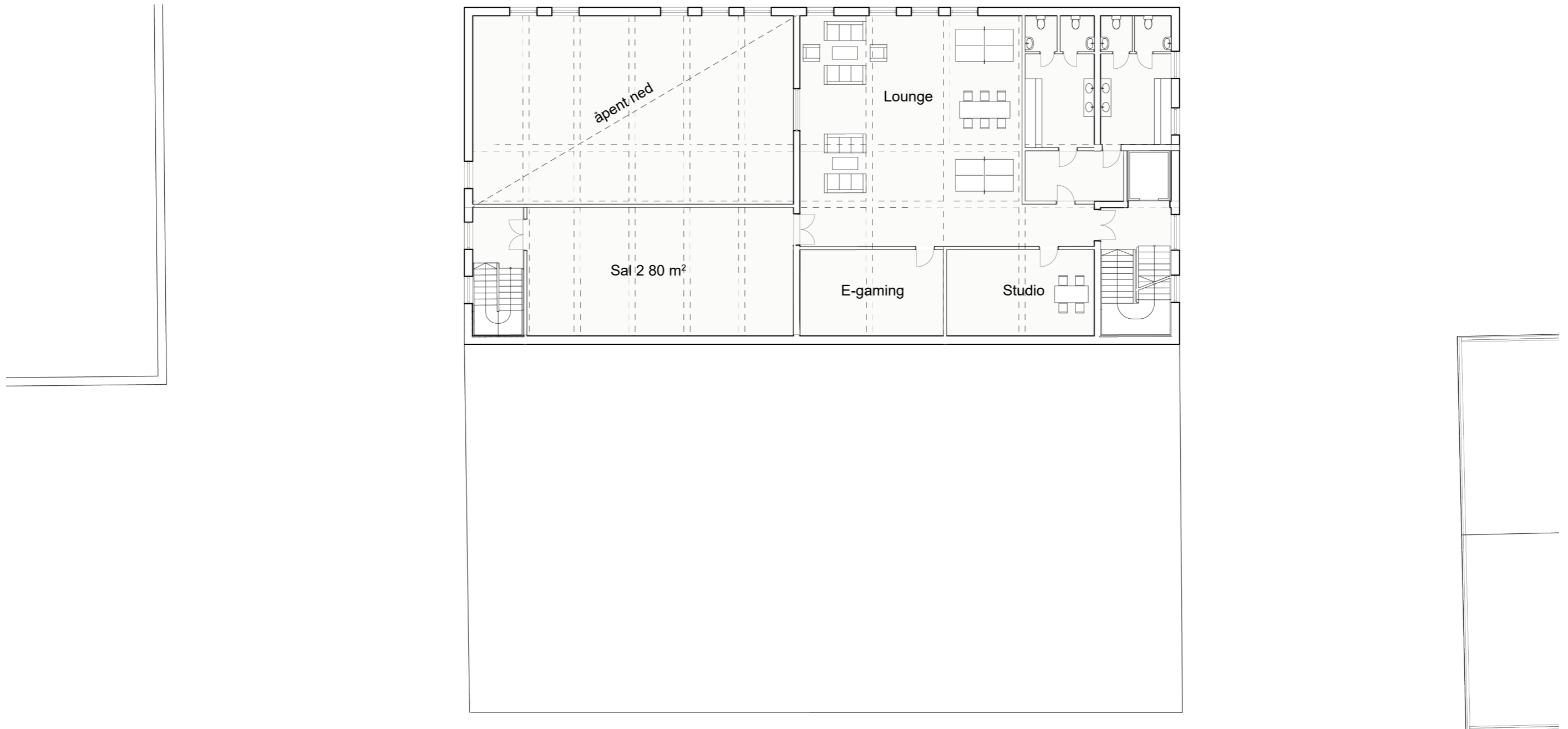
Trinn fire i utviklingen av Strandveikaia er transformasjonen av Skur 53 b og Strandveikaia 100, det tidligere snekkerverkstedet fra okkupasjonstida. Med den nyetablerte gangbroa fra kullkranpiren til Strandveikaia vil det bli en økt gjennomfart gjennom plassen og det vil være naturlig å videreutvikle programmet mot brohodet, hvor broa går i land. Strandveikaia 100 huser de funksjonene som krever klimatisering i programmet, og de mer kulturrettede funksjonene.

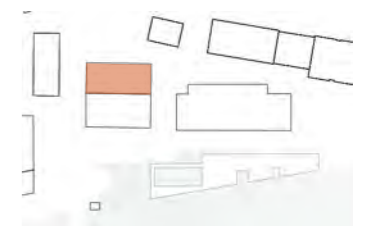
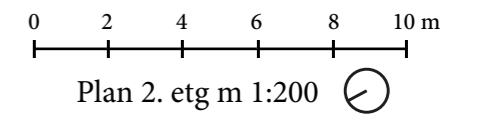
Skur 53b er et lagerbygg i en uisolert stålkonstruksjon, og fungerer som et forrom og fordelingsrom til S 100 og resten av gateidrett- og kulturhuset. Fasaden åpnes opp ved å fjerne deler av fasadeplatene. Her er det sittegrupper og uteservering i tilknytning til cafeen i S100, og arealer under tak for bygging i tilknytning til verkstedet. Forrommet kan også huse foodtrucks eller boder ved ulike arrangementer.

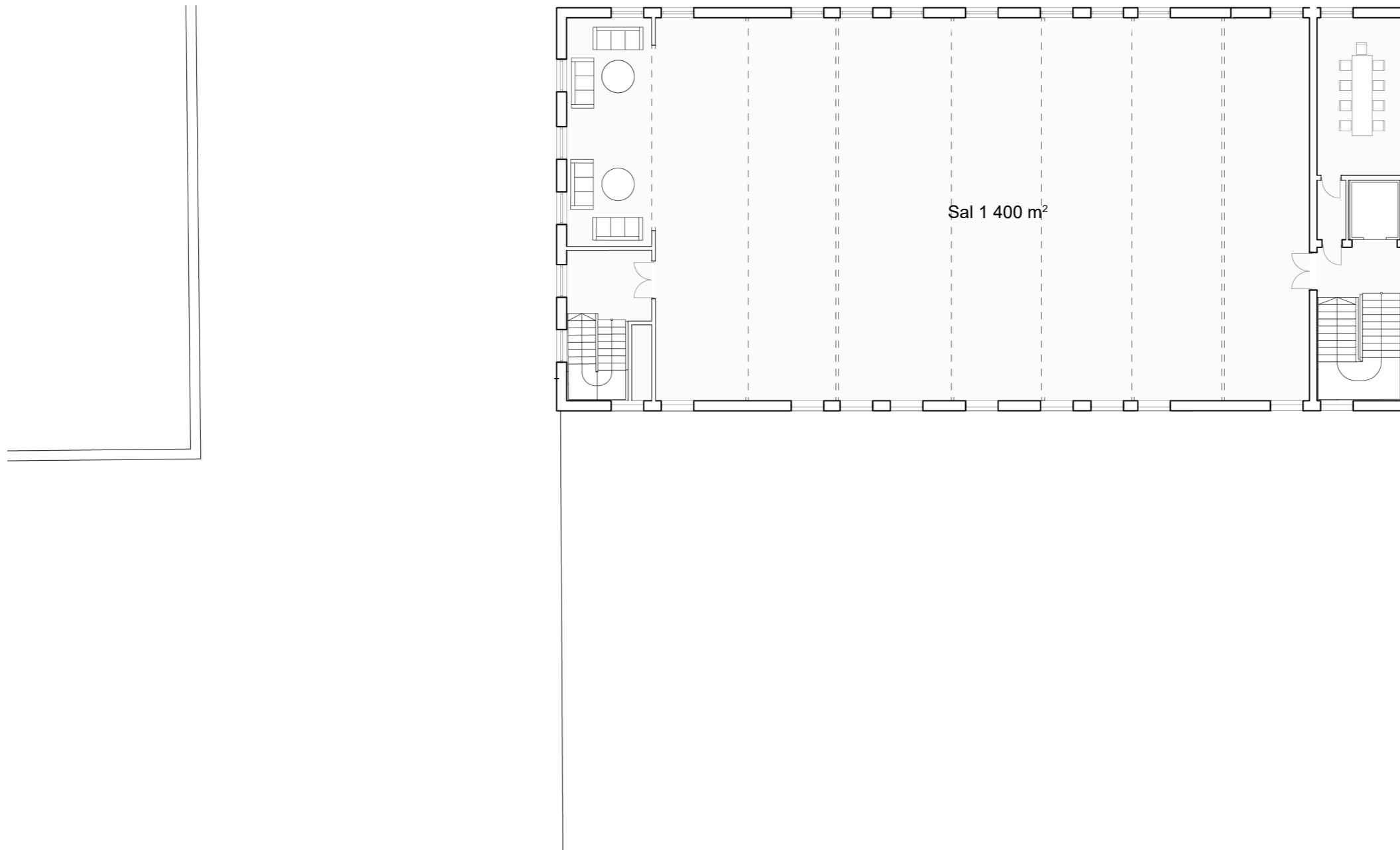
I første etasje er bygningen delt i to, slik den var opprinnelig. De to delene har hver sin inngang via det utvendige fordelingsrommet, hvor nye dører og vindusåpninger er satt inn i de gjenmurte åpningene. Den ene delen strekker seg over to etasjer, med en moderne mesanin. Denne delen fungerer i dag som lager. Her vil det bli verkstedlokaler for tre og metall. Det er også satt inn en ny rømningstrapp i denne delen.

I den andre delen ankommer man et cafe- og loungeområde med en resepsjon for gateidrett og kultur-programmet. Her er det også kontor for det administrative arbeidet. Dette rommet fungerer som et fordelingsrom til toaletter for hele anlegget og til trappa som fører opp til de øvrige etasjene. Det er også satt inn en ny heis.

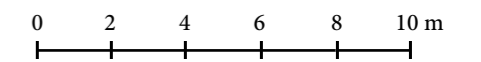

2. etasje består av lounge, lydstudio og lokaler for e-gaming. Her det også omkleddningsrom og toaletter, som hovedsakelig brukes av street-dans utøverne. Deler av den moderne stålmessaninen i dne nordlige enden av bygget fjernes for å frigi plass i verkstedet. På den gjenværende delen blir det satt opp en glassvegg mot verkstedlokalene, slik at man får en sal som kan brukes til dans i mindre grupper eller yoga.

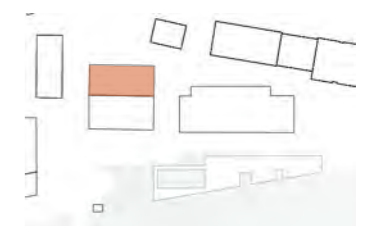

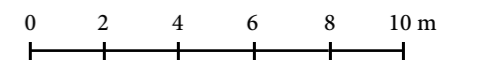

3. etasje står i dag tom. I dag er det en satt opp en moderne systemhimling, som holdes oppe av søyler. Bak denne himlingen skjuler det seg et forseggjort tak med takstoler i tre, som jeg vil avdekke. Ved å fjerne den moderne himlingen og la rommet stå åpent får man en stor sal med god romfølelse som kan brukes til street-dans, men også midlertidige utstillinger, arrangementer m.m.

Plan 3. etg m 1:200

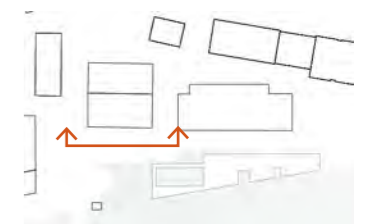

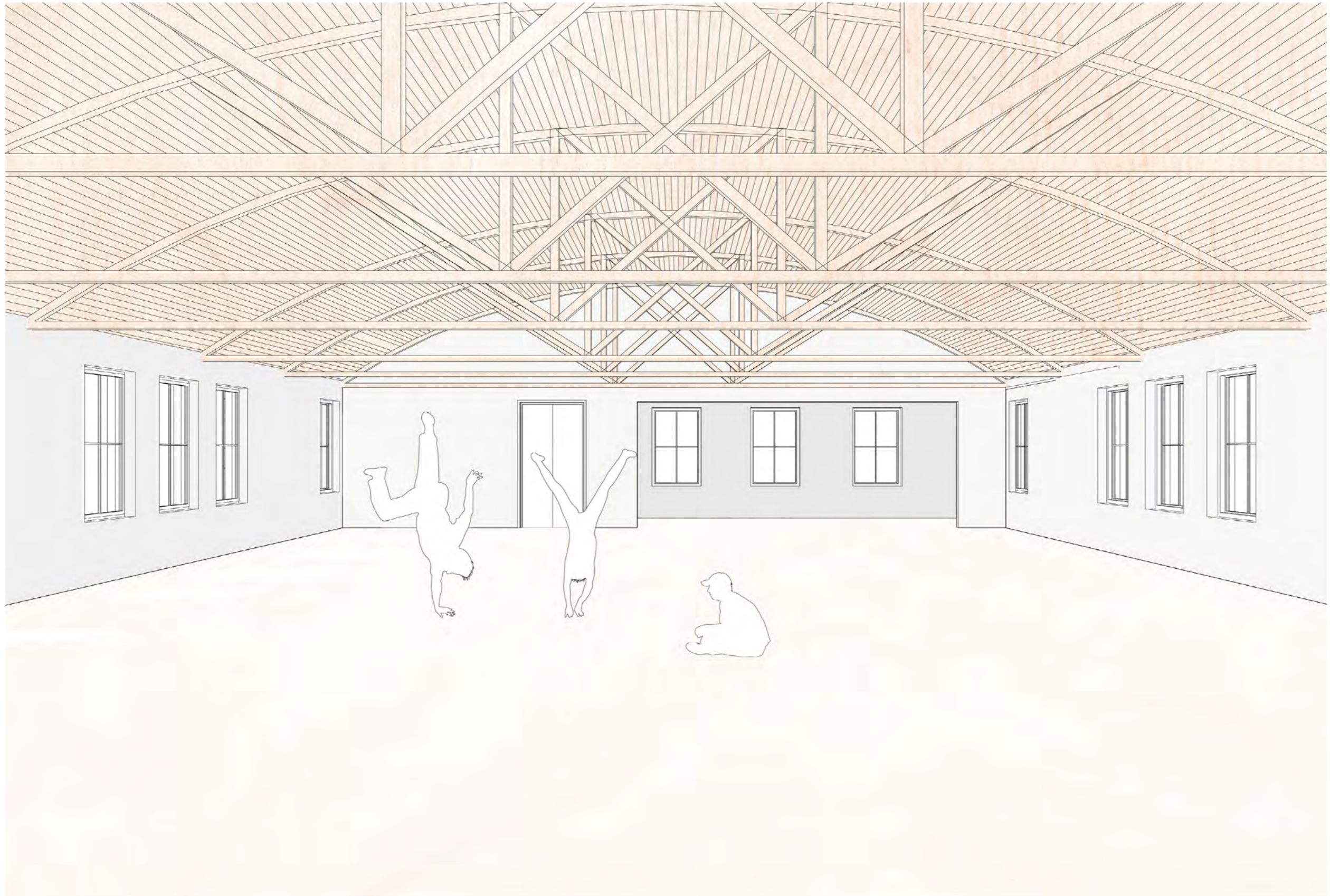

vestfasade Strandveikaia 100 m 1:200

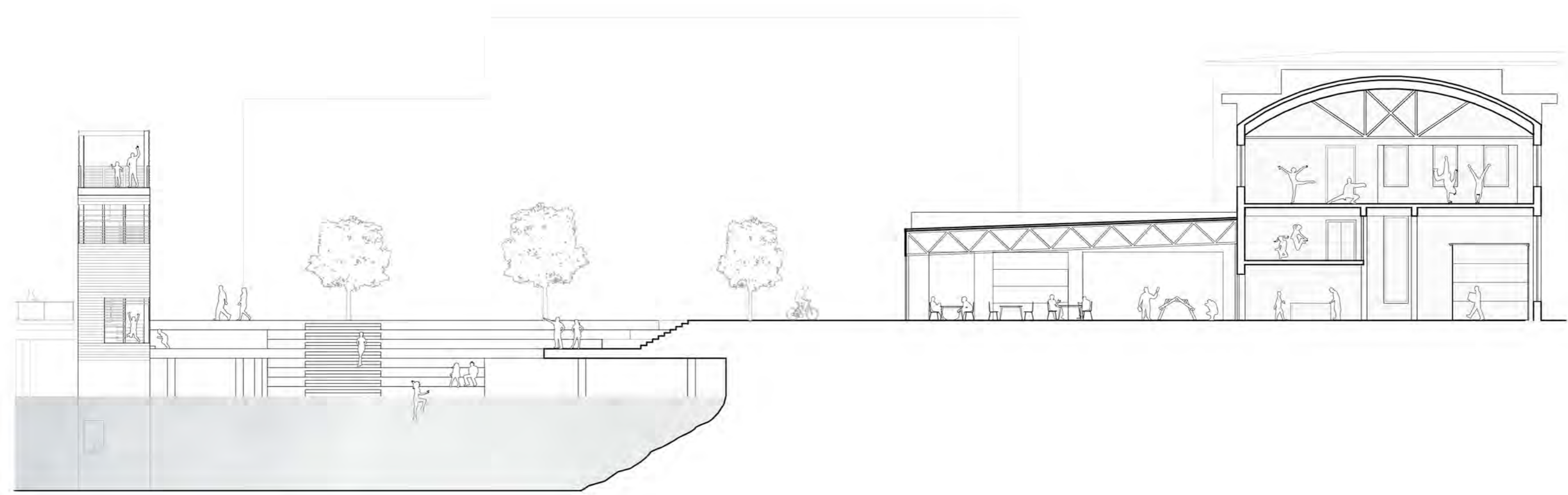
I fasaden til Strandveikaia 100 settes nye vinduer inn der vindusåpningene har vært murt igjen, slik at den opprinnelige fasaden tilbakeføres. I 1. etg settes det inn nye dører i vestfasaden slik at den nye hovedankomsten blir via Skur 53b.

I fasaden til Skur 53b kuttes store deler av de korrugerte platene ut, slik at bygningen fremstår som en paviljong. De eksisterende rulleportene beholdes for å ha muligheten til å lukke delvis igjen for skjerming fra vær og vind. Samtidig annonserer de åpningstid i bygningen.

illustrasjon dansesal Strandveikaia 100

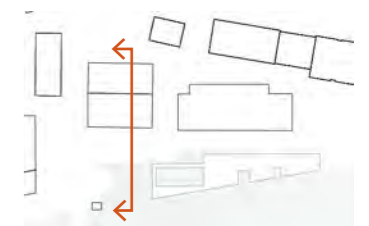

0 2 4 6 8 10 m

snitt d-d m 1:200

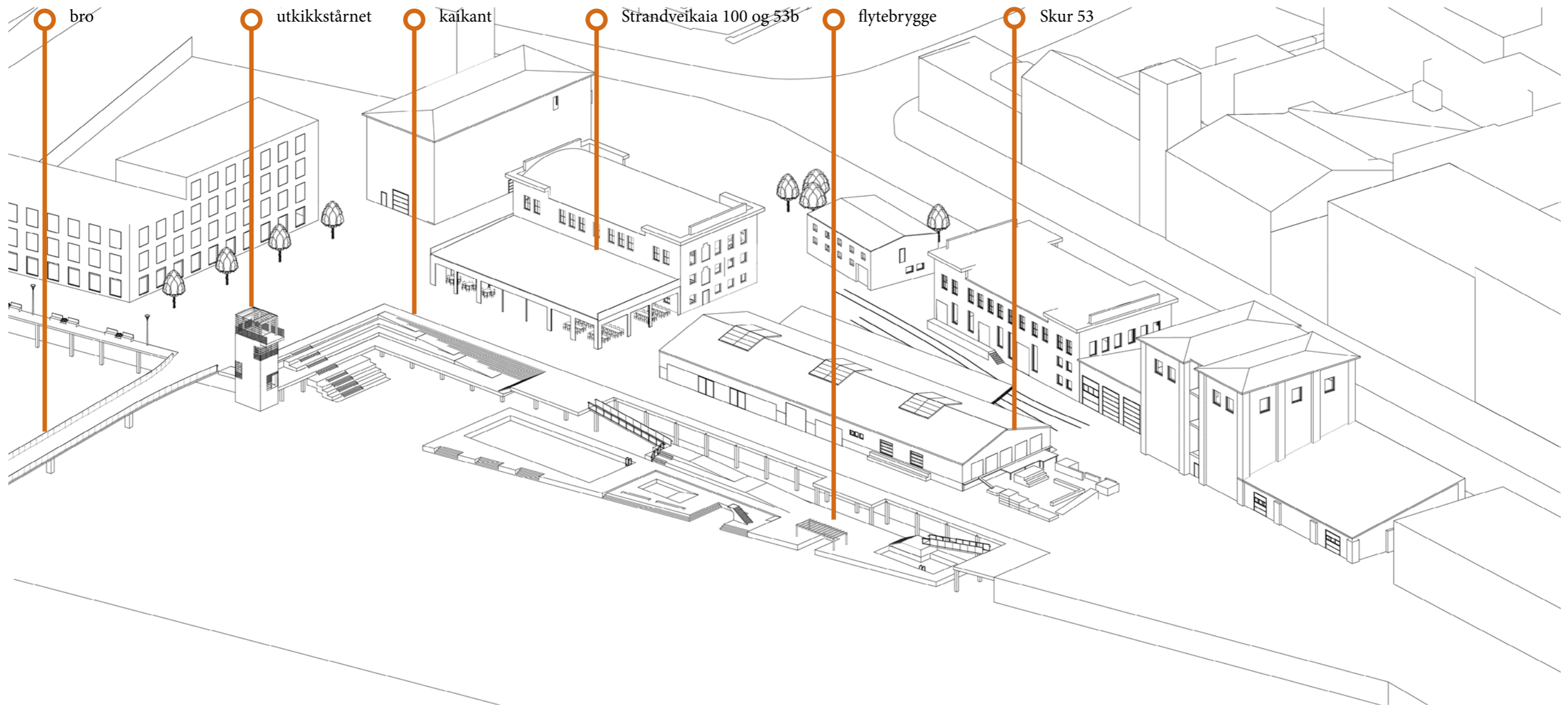
Plassen der broa fra kullkranpiren går i land er en sentral plass i området, hvor det vil bli mye gjennomgangstrafikk av syklister og fotgjengere når området utvikles. Utkikks-tårnet står som et orienteringspunkt på plassen. Kaikanten trapper seg ned mot vannkanten, for opphold og aktivitet ved vannet.

Skur 53b står som en åpen paviljong ved plassen, og henvender seg mot kaikanten og utsikten mot Nyhavnabassenget.

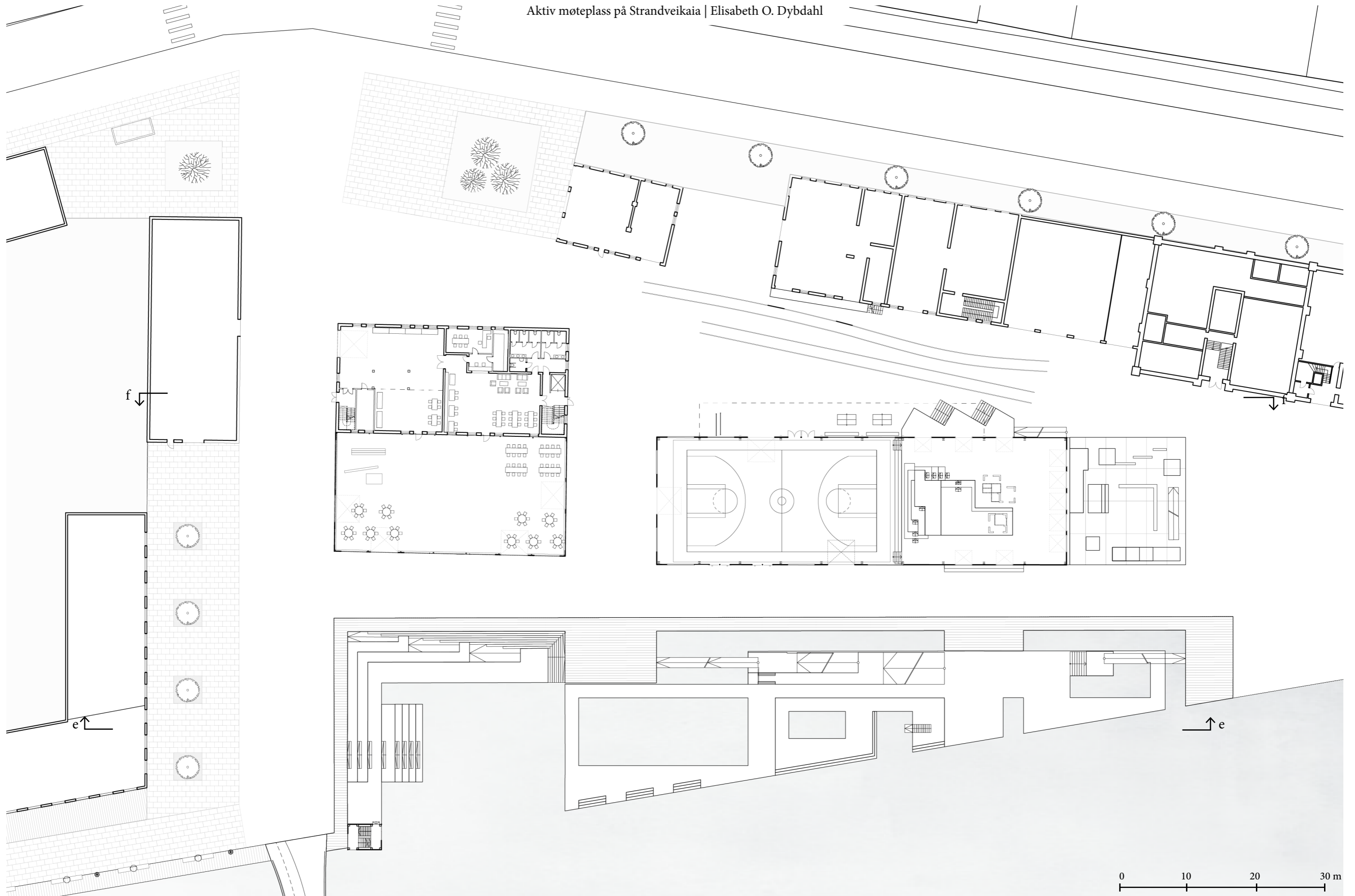

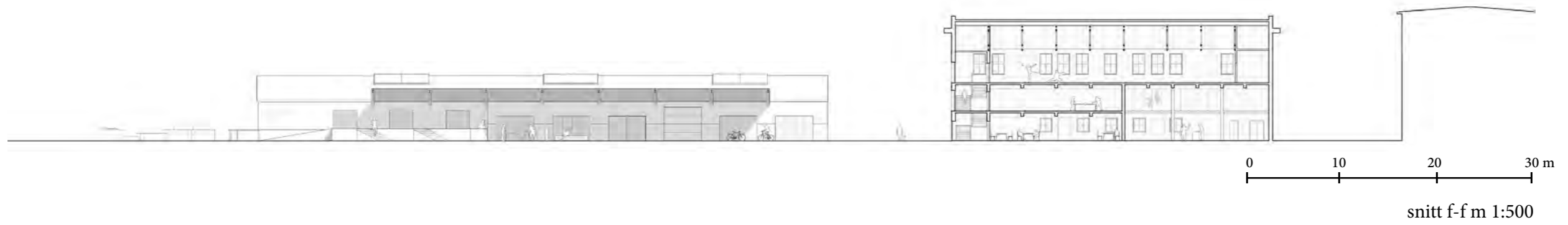
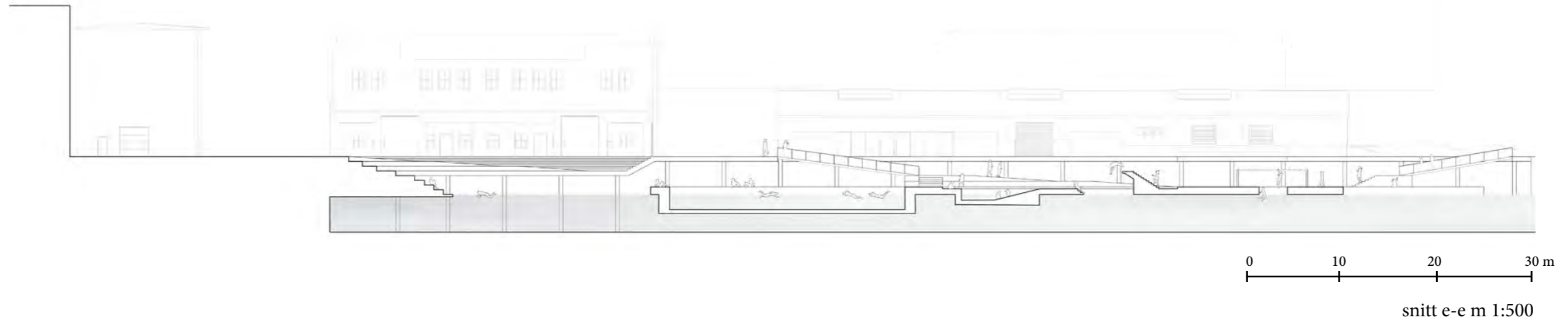

Illustrasjon fondmotiv broa

Sammen utgjør disse trinnene Strandveikai-almeningen, en aktiv møteplass hvor egenorganisert aktivitet og gateidrett står i fokus, og er et lavterskel tilbud for hele området. Det er naturlig å se for seg at trinnene vil skje gradvis over en lengre periode, men kan også gjennomføres uavhengig av hverandre. Transformasjonen av de eksisterende bygningene har vært en forutsetning for oppgaven, for å bevare det historiske bygningsmiljøet og den særegne karakteren på Strandveikaia.

Referanseliste

1. Byplankontoret. 2016. Nyhavna kommunedelplan: *planbeskrivelse med konsekvensutredning*. Trondheim: Trondheim Kommune.
2. Game, *Om Game*. Hentet 5.01.20 <http://gamedenmark.org/om-game/>
3. Tverga. *Hva er egenorganisert aktivitet?* Hentet 14.01.20 <https://www.tverga.no/om-tverga/>
4. Byantikvaren. 2019. Kulturminneplan Nyhavna: Kulturhistorisk stedsanalyse av Dora ubåtanlegg. Trondheim.